

Startnotitie Gebiedsprogramma Oud Urk

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	De aanleiding	3
1.2	Wat is een gebiedsvisie?	3
1.3	Achtergrond	3
1.4	Doel startnotitie	4
2	Gebiedsvisie.....	5
2.1	Gesignaleerde uitdagingen	5
2.2	Doelen en ambities	8
3	Uitgangspunten.....	9
4	Participatie & proces.....	11
4.1	Doel van participatie	11
4.2	Kernboodschap	11
4.3	Uitgangspunten participatie	11
4.4	De aanpak	13
4.5	Planning	15
	Colofon.....	17

1 Inleiding

1.1 De aanleiding

Het opstellen van een visie voor het Oude Dorp en de haven kent verschillende beweegredenen. Enerzijds ervaren inwoners, ondernemers en recreanten van het Oude Dorp op verschillende manieren toenemende druk. Denk hierbij aan de verkeersdruk, druk op de detailhandel als gevolg van economische ontwikkelingen en druk op de voorzieningen vanwege de toenemende populariteit onder een groeiend inwoneraantal en een groeiend aantal toeristen. Anderzijds zijn er regionale ontwikkelingen die kansen bieden, zoals bijvoorbeeld de komst van de Maritieme service haven Noordelijk Flevoland. Duidelijk hieruit wordt het grote speelveld aan sociale, ruimtelijke en economische belangen binnen het Oude Dorp. Deze leiden tot een urgentie gevoel om tot een samenhangend toekomstbeeld te komen voor het gebied. Een gebiedsvisie stelt ons in staat om de regie te voeren op activiteiten en inspanningen die nodig zijn om bepaalde doelen te verwezenlijken.

1.2 Wat is een gebiedsvisie?

Een gebiedsvisie is een breed gedragen document, waarin ambities voor de ontwikkeling van een gebied staan beschreven. Het document schept dus kaders voor de ontwikkeling van het gebied. Het geeft ook aan welke doelen aan het einde van een periode gerealiseerd moeten zijn. Daarnaast beschrijft de visie zaken die nader uitgewerkt dienen te worden om de visie in de praktijk uitgevoerd te krijgen. Concrete projecten worden alleen op hoofdlijnen benoemd, zodat er een kader is voor de uitvoering van deze projecten. Om de gebiedsvisie een leidend document te laten zijn voor de ontwikkelingen in een gebied, is het wel een voorwaarde dat de inhoud gemeenschappelijk gedragen wordt. Daarvoor is participatie een voorwaarde. Gesprekken over de toekomst van het oude dorp binnen de Urker samenleving zijn dan ook essentieel. Ze zijn niet slechts een fase in het besluitvormingsproces maar onderdeel van de oplossing. Dit leidt tot een gezamenlijke visie, vertrouwen in de aanpak en een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We noemen dit product een visie op Oud Urk, maar gelet op de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 zal dit document worden vastgesteld als Omgevingsprogramma.

1.3 Achtergrond

O.a. tijdens het vormgeven van onze Omgevingsvisie, maar ook in de afgelopen periode zijn er diverse ontwikkelingen aan het licht gekomen die impact hebben op de fysieke leefomgeving van het oude dorp en de haven. Hierbij denken we o.a. aan de verkeerssituatie, entree van Urk, de uitwerking van het project Veilig uitgaan, verschillende ambities vanuit het coalitieakkoord, ontwikkelingen zoals beschreven in het document 'voor de wind' van BIZ winkelcentrum Oud Urk. Het vraagt ons om integraal een duurzame ontwikkelwikkelperspectief op te stellen voor dit gebied. Wellicht zijn koerswijzigingen wenselijk. Knelpunten moeten worden opgelost en kansen benut om nieuwe kwaliteiten aan het gebied toe te voegen.

1.4 Doel startnotitie

Deze startnotitie is het vertrekpunt voor het proces om te komen tot een gebiedsvisie voor het Oude dorp en de haven. Hiermee stelt het college de kaders vast, door onder andere richting te geven aan het te doorlopen proces, de inhoudelijke afbakening en keuzes met betrekking tot het participatieproces.

2 Gebiedsvisie

2.1 Gesignaleerde uitdagingen

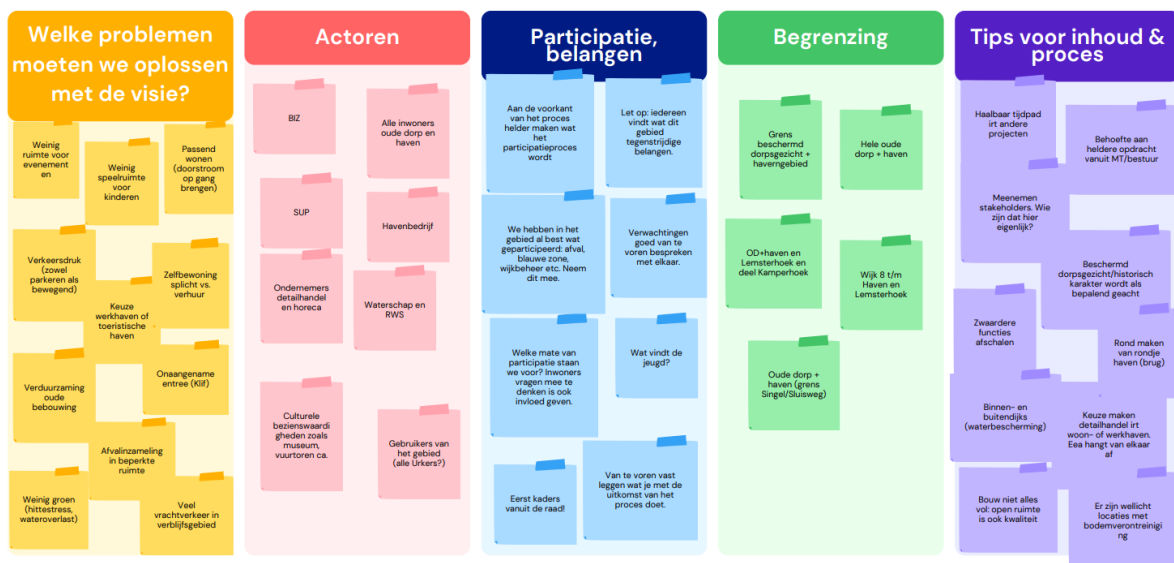
We beginnen niet zonder reden aan het maken van deze visie. De afgelopen jaren zijn er vanuit diverse kanten een aantal ruimtelijke uitdagingen aan het licht gekomen. Met deze visie willen we een oplossingsrichting bieden voor een aantal specifieke uitdagingen, waaronder:

- Ervaren overlast door verkeersdruk (zowel parkeren als bewegend)
- Weinig speelruimte voor kinderen
- Onaangename entree Klifweg
- Moeizame verduurzaming oude bebouwing
- Vruchtverkeer in verblijfsgebied
- Verhuur vs zelfbewoning
- Afvalinzameling in beperkte ruimte
- Weinig groen (hittestress, wateroverlast)

Problemen en doelen Oude dorp/Haven

We willen graag met onze ondernemers, bewoners en andere stakeholders in gesprek om alle relevante ambities en knelpunten voor het gebied boven tafel te krijgen. Samen moeten we bepalen welke onderwerpen we willen aanpakken of verbeteren. We benutten de Omgevingsvisie Urk als kader en gebruiken de thema's als gespreksonderwerpen.

Memobord inventarisatie brainstorm d.d. 3 maart 2022.

Memobord

Welke problemen moeten we oplossen met de visie?

- Weinig ruimte voor evenementen.
- Weinig speelruimte voor kinderen.
- Passend wonen (doorstroom op gang brengen).
- Verkeersdruk (zowel parkeren als bewegend).
- Zelfbewoningsplicht versus verhuur.
- Keuze werkhaven of toeristische haven.
- Verduurzaming oude bebouwing.
- Onaangename entree (Klif).
- Afvalinzameling in beperkte ruimte.
- Weinig groen (hittestress, wateroverlast).
- Veel vrachtverkeer in verblijfsgebied.

Actoren

- BIZ.
- Alle inwoners oude dorp en haven.
- SUP.
- Havenbedrijf.
- Ondernemers detailhandel en horeca.
- Waterschap en RWS.
- Culturele bezienswaardigheden zoals museum, vuurtoren ca.
- Gebruikers van het gebied (alle Urkers?).

Participatie, belangen

- Aan de voorkant van het proces helder maken wat het participatieproces wordt.
- Let op: iedereen vindt wat van dit gebied, tegenstrijdige belangen.
- We hebben in het gebied al best wat geparticipeerd: afval, blauwe zone, wijkbeheer etc. Neem dit mee.
- Verwachtingen goed van tevoren bespreken met elkaar.
- Welke mate van participatie staan we voor? Inwoners vragen mee te denken is ook invloed geven.
- Wat vindt de jeugd?
- Eerst kaders vanuit de raad!
- Van tevoren vastleggen wat je met de uitkomst van het proces doet.

Begrenzing

- Grens beschermd dorpsgezicht + havengebied.
- Hele oude dorp + haven.
- Oude dorp + haven en Lemsterhoek en deel Kamperhoek.
- Wijk 8 tot en met haven en Lemsterhoek.
- Oude dorp + haven (grens Singel/Sluisweg).

Tips voor inhoud en proces

- Haalbaar tijdpad in relatie tot andere projecten.
- Behoeftte aan heldere opdracht vanuit MT/bestuur.
- Meenomen stakeholders. Wie zijn dat eigenlijk.
- Beschermd dorpsgezicht/historisch karakter wordt als bepalend gezien.
- Zwaardere functies afschalen.
- Rondmaken van rondje haven (brug).
- Binnen- en buitendijks (waterbescherming)
- Keuze maken detailhandel in relatie tot woon- of werkhaven.
Een en ander hangt van elkaar af.
- Bouw niet alles vol: open ruimte is ook kwaliteit
- Er zijn wellicht locaties met bodemverontreiniging.

2.2 Doelen en ambities

Als gemeente hebben we onze doelen voor de fysieke leefomgeving verwoord in onze Omgevingsvisie 2030. In de Omgevingsvisie Urk 2030 hebben we voor een zevental thema's hoofddoelen geformuleerd, die vervolgens ook weer subdoelen hebben meegekregen. Deze thema's, inclusief de hoofddoelen en ambities zijn:

1. vitale economie
  - verbreding van de economie op Urk
  - versterking maritieme sector
  - cultureel Urk optimaal benutten
2. gezond dorp
  - een woonomgeving zonder gezondheidsrisico's
  - het stimuleren van een gezonde leefstijl
  - het stimuleren van sociale verbinding
3. cultuur & erfgoed
  - het beschermen en behouden van het Urker cultureel erfgoed in materiële en immateriële zin
  - erfgoed als inspiratiebron laten dienen voor toekomstige ontwikkelingen
  - het beleefbaar maken van erfgoed
4. natuur & landschap
  - beleven van natuur & landschap
  - benutten natuur (groen) en landschap voor optimale leefomgeving en -kwaliteit
  - boosten van natuur en landschap
5. energie, klimaatadaptatie & water
  - voorkomen contact met afvalwater
  - een ecologisch gezond en natuurlijk bodem- en (grond)watersysteem
  - beperken maatschappelijke ontwrichting en schade bij extreme weersomstandigheden (droogte, hitte en wateroverlast)
  - duurzame energievoorziening
  - circulaire economie
6. bereikbaar & toegankelijk
  - bereikbaarheid en toegankelijkheid (autoverkeer, OV, fietsverkeer & voetgangers)
  - verkeersveiligheid
7. wonen
  - geschikte woning (juiste woning)
  - geschikte woonomgeving (juiste locatie)
  - doelgroepen (juiste doelgroep)
  - financieel toegankelijk (juiste prijs)
  - beschikbaarheid (juiste moment)
  - samenwerking en monitoring/actualisatie

Uitgangspunt zal zijn dat de oplossingen die we formuleren bij dit programma bijdragen aan de hogere doelen die in de Omgevingsvisie zijn opgeschreven. Helder mag zijn dat bij dit programma sommige doelen minder relevant zijn, bijvoorbeeld natuur & landschap, omdat het hier voornamelijk om een binnenstedelijke ontwikkeling gaat.

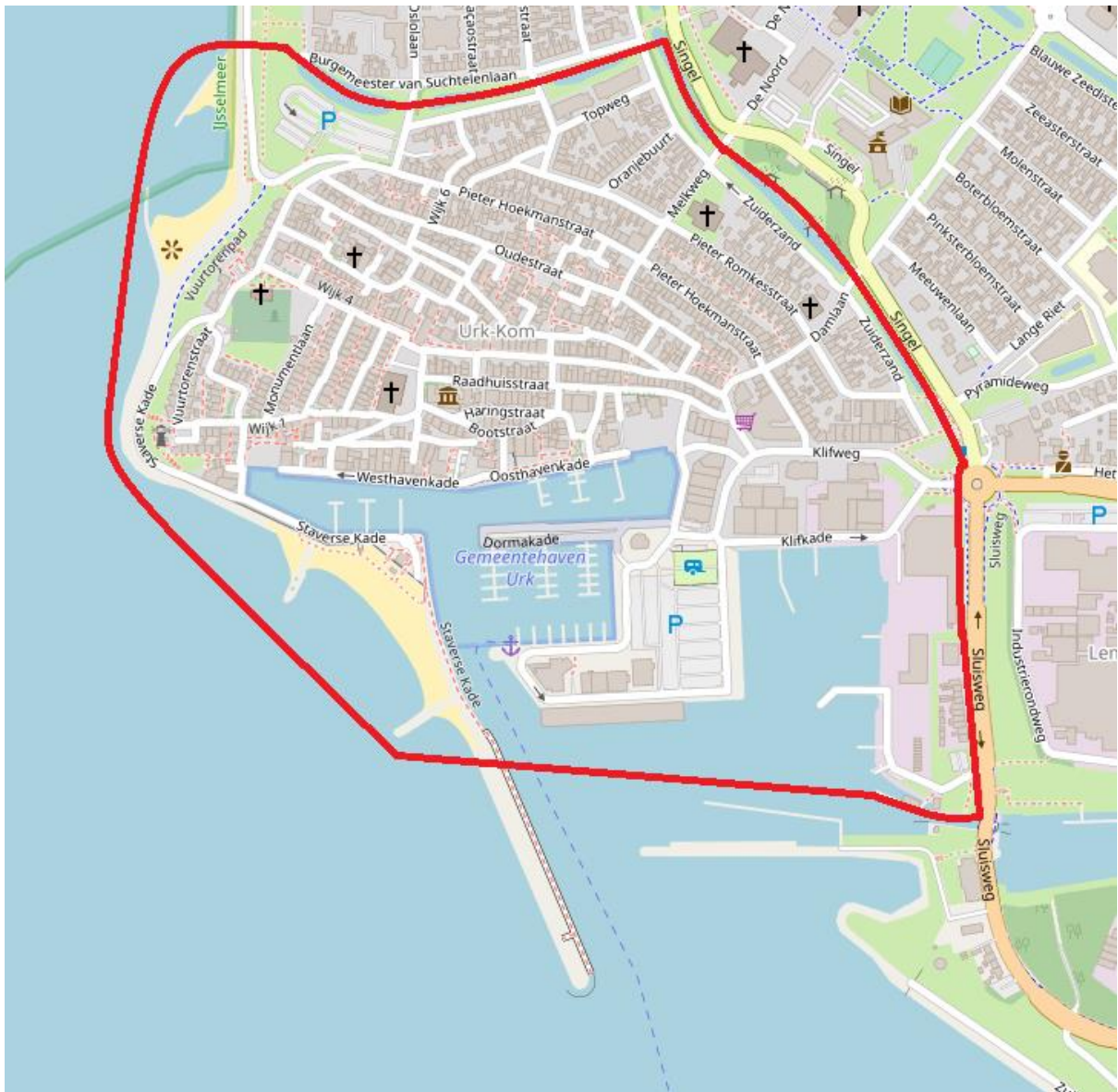

3 Uitgangspunten

Zoals we ook in de inleiding hebben aangegeven volgt de wens tot een hernieuwde ruimtelijke visie uit vele hoeken. Het is echter goed om op voorhand met elkaar helder te hebben wat we willen bereiken met deze visie en wat we van het proces en de uitkomst ervan verwachten. Hieronder hebben we een aantal inhoudelijke en procesmatige uitgangspunten geformuleerd waar we aan vast willen houden.

- 1) We maken deze visie gezamenlijk met onze stakeholders. In hoofdstuk 4 van deze startnotitie hebben we beschreven hoe we dat willen doen.
- 2) Uitgangspunt is dat werkhaven het karakter van een werkhaven behoudt.
- 3) We onderzoeken welke (ruimtelijke) problemen er zijn in het gebied. We realiseren ons dat het maken van dit programma niet betekent dat we voor alle problemen een oplossing hebben.
- 4) We hebben op voorhand een (geografische) afbakening bepaald. Het gebied opgenomen op de volgende pagina is het projectgebied. Zaken die zich buiten het gebied bevinden vallen dus buiten de scope van dit project.
- 5) We zien dat een aantal projecten en/of processen tegelijkertijd oploopt met dit project, zoals bijvoorbeeld het project 'verantwoord uitgaan'. Natuurlijk zullen we zo goed mogelijk deze projecten met elkaar verbinden, want duidelijk is dat er overlap kan ontstaan.
- 6) De BIZ heeft recentelijk een eigen visie op een gedeelte van Oud Urk gepresenteerd aan raad en college. We zijn erg blij met dit initiatief en nemen deze visie als basis voor de verdere gesprekken die we gaan voeren.
- 7) Deze visie heeft als werktitel gebiedsvisie Oud Urk. De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. Dit heeft tot gevolg dat de deze visie wordt vastgesteld als Omgevingsprogramma. Het vaststellen van Omgevingsprogramma's is een bevoegdheid van het college.
- 8) Mochten er doelen en/of oplossingen op tafel komen die in strijd zijn met de doelen zoals geformuleerd in onze Omgevingsvisie, dan zullen we een voorstel maken richting de raad de Omgevingsvisie t.z.t. aan te passen, of we wijken gemotiveerd af van onze visie.
- 9) Uitgangspunt zijn ook de ruimtelijke waarden die zijn omschreven in onze Omgevingsvisie, zoals bijvoorbeeld het beschermd dorpsgezicht, zicht op Urk vanuit IJsselmeer ca.

Beoogde begrenzing van het gebied dat we wensen op te nemen in de visie.

De begrenzing op de kaart begint op het Slikhoogte strand ter hoogte van de Burgemeester van Suchtelenlaan en loopt richting het oosten langs de Burgemeester van Suchtelenlaan tot aan de Singel. Vanaf daar loopt de begrenzing langs de singel en de Sluisweg tot aan de Urkersluis. Bij de Urkersluis trekt de begrenzing één rechte lijn richting het Strand Urk en vervolgens richting de Vuurtoeren van Urk. Vanaf de Vuurtoeren van Urk loopt het langs de kust tot aan het beginpunt bij het Slikhoogte strand.

4 Participatie & proces

Participatie is een belangrijk en bovendien wettelijk verplicht onderdeel van de totstandkoming van het gemeentelijk beleid. Door participatie wordt gemeentelijk beleid in het algemeen kwalitatief beter, want inwoners en ondernemers, maatschappelijke organisaties en samenwerkingspartners kunnen met kennis van de directe leefomgeving inhoudelijk bijdragen. Ook weten zij goed wat er speelt en wat er in de gemeente nodig is. Bovendien kan participatie leiden tot meer gedragen oplossingen en biedt het proces ruimte om meer verbinding met genoemde belanghebbenden aan te gaan.

4.1 Doel van participatie

Het doel van de participatie van inwoners en andere partijen bij het maken van deze visie is:

- het verrijken van de inhoud van de visie door inbreng van kennis van Urk;
- het vergroten van de betrokkenheid van inwoners & ondernemers en andere partijen bij hun leefomgeving;
- bewustwording van de uitdagingen en elkaars standpunten;
- het samen werken aan de kwaliteit van de fysieke leefomgeving

4.2 Kernboodschap

Onze omgeving verandert voortdurend en wij veranderen mee. Samen met onze inwoners geven we de toekomst vorm. Daarbij verliezen we ons verleden niet uit het oog maar willen we ook niet blind zijn voor wat er op ons af komt. Door te bespreken welke uitdagingen we nu hebben en wat we belangrijk vinden, wat het oude dorp bijzonder maakt en hoe we op de historie en toekomst van het gebied kunnen verknopen (of juist niet?). De uitkomsten leggen we vast in de visie, maar het gesprek daarover is op zijn minst net zo belangrijk.

4.3 Uitgangspunten participatie

Uitgangspunt is dat elke participatievraag een vraag is aan de omgeving. Op basis van de antwoorden ontwikkelen we beter beleid en/of creëren we meer draagvlak. Want relevantie is de sleutel voor een goede opkomst en respons. Onderstaande figuur geeft de vier vragen weer, die we onszelf in ieder onderdeel van het participatietraject stellen.

Vier vragen om tot betekenisvolle participatie te komen

Bij participatie nodigt een gemeente inwoners/ondernemers en/of stakeholders uit om mee te denken, mee te werken of mee te beslissen over het beleid van de gemeente. De keuze voor het participatieniveau is wel afhankelijk van het onderwerp.

We willen met deze startnotitie, voorafgaand aan het feitelijke proces van het maken van een visie, de spelregels en kaders van de participatie vastleggen. Hierbij hanteren we de volgende kaders, die gebaseerd zijn op de uitgangspunten uit hoofdstuk 3:

- We richten de participatie in op basis van 3 stappen en bijbehorende deelproducten in het werkproces. De 3^e fase is de feitelijke vaststelling van het document. De fasen zijn:
  - 1) Inventariseren ambities en knelpunten
  - 2) Inventariseren gewenste oplossingen
  - 3) Vaststelling programma
- We zoeken naar mogelijkheden om fysiek met elkaar in gesprek te gaan, indien nodig zorgen we voor een online alternatief.
- We richten de participatie in op de tweede trede van de participatietrap (raadplegen). Goede en heldere informatievoorziening (eerste trede, informeren) zien we als randvoorwaarde.
- We organiseren participatie alleen als er daadwerkelijk ruimte voor inbreng is.

De participatietrap bestaande uit vijf treden van laag naar hoog:

- Trede 1: Informeren
- Trede 2: Raadplegen
- Trede 3: Adviseren
- Trede 4: Coproduceren
- Trede 5: Meebeslissen

Trede 1: Informeren (meeweten)

Belanghebbenden worden geïnformeerd en hebben toegang tot de basisinformatie om zich een correct beeld te kunnen vormen. Dit kan via persberichten, informatieavonden, de gemeentelijke website, (nieuws)brieven, etc.

Trede 2: Raadplegen (meedenken)

Belanghebbenden kunnen hun mening geven bijvoorbeeld via (online) werksessies, interviews, vragenlijsten, polls etc.. Het proces richt zich op het inventariseren van ervaringen, meningen en nieuwe ideeën. De uitkomsten zijn niet bindend maar worden wel betrokken bij besluitvorming. De belanghebbenden ontvangen een onderbouwde terugkoppeling van het besluit.

Trede 3: Adviseren

De basis van onze participatie is trede 1 en 2. Maar daarnaast willen we onze inwoners en ondernemers van het oude dorp in fase 2 ook in trede 3 laten participeren. Wij denken dat we daarmee recht doen aan de belangen van de bewoners van het oude dorp. Het verschil met trede 2 is dat we in deze trede de uitkomsten van het proces overnemen (en dus zien als advies). We wijken alleen gemotiveerd af (bijvoorbeeld als er strijdigheden zijn met wet- en regelgeving of bijvoorbeeld bij financieel onhaalbare voorstellen).

Wij delen onze publieksgroepen in grofweg twee groepen in:

1. Stakeholders: Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en belangengroepen;
2. Ketenpartners (provincie, Waterschap, etc).

We betrekken ons eigen bestuur en interne organisatie bij het ontwikkelen van deze visie. Per fase werken we uit hoe we binnen de gemeentelijke organisatie samenwerken en hoe we onze externe publieksgroepen (inwoners, maatschappelijke organisaties en ketenpartners) betrekken bij de hoofdvraag van die fase.

4.4 De aanpak

We zetten een aantal middelen in om inwoners van Urk en andere geïnteresseerden mee te nemen in het proces van de totstandkoming van het programma en de participatiemomenten.

- Eigen sub-pagina op www.urb.nl: hier lees je over het hoe en wat van het programma, de manier waarop je mee kunt denken, de opbrengst van de participatierondes en de besluiten van het college.
- Pers- en nieuwsberichten bij belangrijke (besluitvormings)momenten.

Hieronder hebben we de uitwerking per fase geformuleerd.

Doelen van het participatieproces

	Fase 1 Ambities & Knelpunten	Fase 2 Oplossingen	Fase 3 Vaststelling
Waarom in gesprek?	Meedenken over de uitdagingen en ambities van het gebied. (wat & waarom?)	Meedenken over mogelijke oplossingen voor het gebied (Hoe?)	Vaststellen concept
Waarover in gesprek?	Welke problemen en/of knelpunten spelen er? Waar moet het programma een oplossing voor bieden?	Welke oplossingen spreken aan? Ontwikkelperspectief/ontwikkelrichting formuleren Oplossingen voor in fase 1 geformuleerde knelpunten Ontwikkelrichting voor geformuleerde ambities	
Met wie in gesprek?	<ul style="list-style-type: none"> • (Beleids)ambtenaren • Stakeholders • Ketenpartners 	<ul style="list-style-type: none"> • (Beleids)ambtenaren • Stakeholders • Ketenpartners 	
Hoe in gesprek?	Werksessies Knelpunten & ambities Evt enquête.	Werksessies oplossingen voor knelpunten en ambities	
Output	Groslijst met problemen/knelpunten en ambities in het gebied die onze aandacht vragen. Kan ook in de vorm van kaart of infographic 'knelpuntenkaart & ambitiekaart'	Concept visiekaart	Vastgestelde visie

Uitwerking participatieproces

	Fase 1 Ambities & Knelpunten	Fase 2 Oplossingen	Fase 3 Vaststelling
Kernteam	tweewekelijks overleg	tweewekelijks overleg	tweewekelijks overleg
Intern gemeente	Identificeer de knelpunten” Sessie A	Oplossingen Sessie E	Terug
Bestuur	Informatie en ophaal sessie college Ambities en knelpunten Sessie B	Presentatie oplossingen Sessie H	Eindpresentatie College + besluitvorming
Ketenpartners	Ambities en knelpunten Sessie C	Oplossingssessie Sessie F	
Stakeholders	Identificeer de problemen Sessies D	Oplossingen Sessie G	

4.5 Planning

Fase 1 Ambities & Knelpunten

Wat	Wie	Wanneer
Ambtelijk ophalen knelpunten en ambities (1A)	Collega's van oa teams BWT, Veiligheid, Grondzaken, Sociaal Domein, Duurzaamheid, Wijkbeheer, Civiel ca.	Augustus en september '23
Bestuurlijk ophalen knelpunten en ambities (1B)	B&W	September '23
Collegebesluit vaststellen startnotitie	B&W	Begin september
Opiniërend cie. 1	Commissie 1	September '23
Ophalen knelpunten en ambities stakeholders en ketenpartners (1C,D)	Stakeholders, waaronder iig bewoners, ondernemers, belangengroepen	Juni t/m november '23
Collegebesluit vaststellen Knelpunten en ambities die met deze programma opgepakt worden	B&W	Eind december '23
Terugkoppeling van de opbrengst aan iedereen	Ambtenaren, College, Stakeholders en Ketenpartners	Januari '24
Terugkoppeling opbrengst	Raad	Januari '24

Fase 2 Oplossingen

Wat	Wie	Wanneer
Ambtelijk ophalen oplossingen voor gesignaleerde knelpunten en ambities	Collega's van oa teams BWT, Veiligheid, Grondzaken, Sociaal Domein, Duurzaamheid, Wijkbeheer, Civiel ca.	Januari '24
Ophalen knelpunten en ambities stakeholders en ketenpartners (2F,G)	Stakeholders, waaronder iig bewoners, ondernemers, belangengroepen	Januari '24 t/m maart '24
Presentatie geïnventariseerde oplossingen aan B&W (2H)	B&W	Begin april '24
Verwerken van oplossingen in concept-visiekaart, toetsing effecten omliggende gebieden		Half april '24 – eind mei '24
Terugleggen van visiekaart & oplossingen aan iedereen	Ambtenaren, College, Stakeholders en Ketenpartners	Juni '24
Opiniërend cie. 1 presentatie geïnventariseerde oplossingen en concept visiekaart	Commissie 1	Juni '24
Aanpassingsronde		Juli '24

Fase 3 Vaststelling

Wat	Wie	Wanneer
Eindpresentatie B&W	B&W	Begin september '24
Besluit vaststelling concept-visiekaart als ontwerp visie	B&W	Half september '24
Ter visie leggen ontwerp besluit		Begin oktober t/m half november '24
Beantwoorden zienswijzen in reactienota		Half november tot begin december '24
Besluit B&W vaststellen visiekaart		Half december '24
Terugleggen van definitieve visiekaart	Ambtenaren, Stakeholders en Ketenpartners	December '24
Info raad vaststelling ontwerp	Raad	december '24

Colofon

Datum:	5 juli 2023
Project:	Gebiedsprogramma Oud Urk
Bestuurlijk opdrachtgever:	Wethouder W. Foppen
Ambtelijk opdrachtgever:	W.J. Wakker
Auteur:	Team ruimtelijke ordening
Versie:	2

